Európsky parlament
2024-2029

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

2024/2078(INI)

09.01.2025

NÁVRH SPRÁVY

o správe Komisie o právnom štáte 2024
(2024/2078(INI))

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

Spravodajkyňa: Ana Catarina Mendes

OBSAH

strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o správe Komisie o právnom štáte 2024
(2024/2078(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), a najmä na jej článok 2, článok 3 ods. 1, článok 3 ods. 3 druhý pododsek, článok 4 ods. 3 a články 5, 6, 7, 11, 19 a 49,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a najmä na jej články týkajúce sa rešpektovania, ochrany a podpory demokracie, právneho štátu a základných práv v Únii vrátane článkov 70, 258, 259, 260, 263, 265 a 267,

– so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),

– so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 24. júla 2024 s názvom Správa o právnom štáte 2024 – Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii (COM(2024)0800),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie[1] (ďalej len „nariadenie o podmienenosti právnym štátom“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku[2] (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/692 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 a nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014[3],

– so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,

– so zreteľom na nástroje OSN na ochranu ľudských práv a základných slobôd, odporúčania a správy zo všeobecného pravidelného preskúmania OSN, ako aj na judikatúru orgánov OSN monitorujúcich zmluvy a na osobitné postupy Rady pre ľudské práva,

[1] Ú. v. EÚ L 433, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[2] Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[3] Ú. v. EÚ L 156, 5.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

– so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach, Európsku sociálnu chartu, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a uznesenia Európskeho výboru pre sociálne práva a na dohovory, odporúčania, uznesenia, stanoviská a správy Parlamentného zhromaždenia, Výboru ministrov, komisára Rady Európy pre ľudské práva, Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii, Riadiaceho výboru pre nediskrimináciu, rozmanitosť a začlenenie, Benátskej komisie a ďalších orgánov Rady Európy,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu,

– so zreteľom na Memorandum o porozumení medzi Radou Európy a Európskou úniou z 23. mája 2007 a závery Rady z 30. januára 2023 o prioritách EÚ v oblasti spolupráce s Radou Európy na roky 2023 – 2024,

– so zreteľom na odôvodnený návrh Komisie z 20. decembra 2017 na rozhodnutie Rady o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky (COM(2017)0835), vydaný v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 1. marca 2018 o rozhodnutí Komisie aktivovať článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ so zreteľom na situáciu v Poľsku[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. apríla 2018 o potrebe vytvoriť nástroj európskych hodnôt na podporu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré v Európskej únii na miestnej a vnútroštátnej úrovni presadzujú základné hodnoty[6],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2018 o návrhu, ktorým sa Rada vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii rozhodla, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska[7],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2018 o minimálnych normách pre menšiny v EÚ[8],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2018 o potrebe komplexného mechanizmu EÚ na ochranu demokracie, právneho štátu a základných práv[9],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. októbra 2020 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva[10],

[4] Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 162.
[5] Ú. v. EÚ C 129, 5.4.2019, s. 13.
[6] Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 117.
[7] Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 66.
[8] Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 13.
[9] Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 45.
[10] Ú. v. EÚ C 395, 29.9.2021, s. 2.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2020 o vplyve opatrení súvisiacich s pandémiou COVID-19 na demokraciu, právny štát a základné práva[11],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. decembra 2020 o európskej iniciatíve občanov „Minority SafePack – milión podpisov za rozmanitosť v Európe“[12],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. júna 2021 o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii a o uplatňovaní nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2092 o podmienenosti[13],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2020[14],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júla 2021 o vytvorení usmernení pre uplatňovanie všeobecného režimu podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie[15],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. septembra 2021 s odporúčaniami pre Komisiu o určení rodovo motivovaného násilia za novú oblasť trestnej činnosti uvedenú v článku 83 ods. 1 ZFEÚ[16],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2021 k posilňovaniu demokracie a slobody a plurality médií v EÚ: nenáležité využívanie žalôb v rámci občianskeho a trestného práva na umlčanie novinárov, MVO a občianskej spoločnosti[17],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2021 o hodnotení preventívnych opatrení na predchádzanie korupcii, neoprávneným výdavkom a zneužívaniu finančných prostriedkov EÚ a vnútroštátnych finančných prostriedkov v prípade pohotovostných fondov a krízových výdavkových oblastí[18],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 8. marca 2022 o zmenšujúcom sa priestore pre občiansku spoločnosť v Európe[19],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. marca 2022 o právnom štáte a dôsledkoch rozsudku Súdneho dvora[20],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. mája 2022 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2021[21],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2022 o právnom štáte a potenciálnom schválení poľského národného plánu obnovy[22],

---

[11] Ú. v. EÚ C 415, 13.10.2021, s. 36.
[12] Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 70.
[13] Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 86.
[14] Ú. v. EÚ C 81, 18.2.2022, s. 27.
[15] Ú. v. EÚ C 99, 1.3.2022, s. 146.
[16] Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 88.
[17] Ú. v. EÚ C 205, 20.5.2022, s. 2.
[18] Ú. v. EÚ C 251, 30.6.2022, s. 48.
[19] Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 2.
[20] Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 168.
[21] Ú. v. EÚ C 479, 16.12.2022, s. 18.
[22] Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 108.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2020 a 2021[23],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2022 o právnom štáte na Malte päť rokov po vražde Daphne Caruanovej Galiziovej[24],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2022 o rastúcom počte trestných činov z nenávisti voči LGBTIQ+ osobám v celej Európe s ohľadom na nedávnu homofóbnu vraždu na Slovensku[25],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. novembra 2022 o rasovej spravodlivosti, nediskriminácii a boji proti rasizmu v EÚ[26],

– so zreteľom na uznesenie z 24. novembra 2022 o posúdení dodržiavania podmienok právneho štátu Maďarskom podľa nariadenia o podmienenosti a o súčasnom stave maďarského plánu obnovy a odolnosti[27],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 30. marca 2023 o správe o právnom štáte 2022 – situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii[28],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 28. februára 2024 s názvom Správa o správe Komisie o právnom štáte za rok 2023[29],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 1. júna 2023 o porušovaní zásad právneho štátu a základných práv v Maďarsku a o zmrazených finančných prostriedkoch EÚ[30],

– so zreteľom na svoje odporúčanie Rade a Komisii z 15. júna 2023 v nadväznosti na vyšetrovanie údajného porušenia práva Únie a nesprávneho úradného postupu pri jeho uplatňovaní v súvislosti s používaním softvéru Pegasus a rovnocenného špionážneho softvéru[31],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. júla 2023 o volebnom zákone, vyšetrovacej komisii a právnom štáte v Poľsku[32],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. októbra 2023 o právnom štáte na Malte: šesť rokov po vražde Daphne Caruanovej Galiziovej a potreba chrániť novinárov[33],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2024 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii – výročná správa za roky 2022 a 2023[34],

---

[23] Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 80.
[24] Ú. v. EÚ C 149, 28.4.2023, s. 15.
[25] Ú. v. EÚ C 149, 28.4.2023, s. 22.
[26] Ú. v. EÚ C 161, 5.5.2023, s. 10.
[27] Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 74.
[28] Ú. v. EÚ C 341, 27.9.2023, s. 2.
[29] Ú. v. EÚ C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
[30] Ú. v. EÚ C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
[31] Ú. v. EÚ C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[32] Ú. v. EÚ C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
[33] Ú. v. EÚ C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
[34] Ú. v. EÚ C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.

– so zreteľom na uznesenie Parlamentného zhromaždenia Rady Európy č. 2262 (2019) z 24. januára 2019 o podpore práv osôb patriacich k národnostným menšinám,

– so zreteľom na odporúčania a správy Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva, Vysokého komisára pre otázky národnostných menšín, predstaviteľa pre slobodu médií a iných orgánov Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), na spoluprácu medzi EÚ a OBSE v oblasti demokratizácie, budovania inštitúcií a ľudských práv a na výročnú správu OBSE o trestných činoch z nenávisti, v ktorej sa zúčastnené štáty zaviazali prijať právne predpisy, v ktorých sa stanovia sankcie zohľadňujúce závažnosť trestných činov z nenávisti, prijať opatrenia na riešenie nedostatočného nahlasovania a zaviesť alebo ďalej rozvíjať činnosti zamerané na budovanie kapacít pre pracovníkov orgánov presadzovania práva, prokuratúry a súdov s cieľom predchádzať trestným činom z nenávisti, vyšetrovať ich a stíhať,

– so zreteľom na správu svojho vyšetrovacieho výboru PEGA a na svoje odporúčanie Rade a Komisii z 15. júna 2023 v nadväznosti na vyšetrovanie údajného porušenia práva Únie a nesprávneho úradného postupu pri jeho uplatňovaní v súvislosti s používaním softvéru Pegasus a rovnocenného špionážneho softvéru[35],

– so zreteľom na správy o spätnej väzbe, správy zo služobných ciest, otázky na písomné zodpovedanie a odpovede svojej monitorovacej skupiny pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG)[36],

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre právne veci,

– so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A10-0000/2025),

A. keďže Únia je založená na hodnotách zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ, ktorými sú úcta k ľudskej dôstojnosti, sloboda, demokracia, rovnosť, právny štát a rešpektovanie ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám – hodnotách, ktoré sú pre členské štáty EÚ spoločné;

Spravodlivosť a korupcia

1. zdôrazňuje, že spravodlivá a prístupná spravodlivosť je základnou zásadou právneho štátu, ktorá si vyžaduje nezávislé súdnictvo; opakuje, že prístup k spravodlivosti je nevyhnutný nato, aby občania mohli uplatňovať svoje práva, bojovať proti diskriminácii a vyvodzovať zodpovednosť voči činiteľom s rozhodovacou právomocou;

2. poznamenáva, že Komisia konštatovala štrukturálne problémy v súvislosti so zlepšením efektívnosti súdnictva niektorých členských štátov[37], zdôrazňuje potrebu

[35] Ú. v. EÚ C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[36] Všetky monitorovacie činnosti skupiny DRFMG nájdete na: https://www.europarl.europa.eu/committees/sk/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.
[37] Oznámenie Komisie z 24. júla 2024 s názvom Správa o právnom štáte 2024 (COM(2024)0800), príloha s odporúčaniami, s. 1, 9, 11, 19 a 24.

transparentného vymenúvania do vysokých súdnych funkcií založeného na zásluhách a bez politického zasahovania;

3. vyzýva členské štáty, aby urýchlene vykonali nevykonané rozsudky, pričom naliehavo žiada Komisiu, aby posúdila dôsledky na dodržiavanie práva EÚ a v prípade potreby začala postupy v prípade nesplnenia povinnosti;

4. víta revíziu smernice o právach obetí[38], ktorej cieľom je odstrániť právne medzery a zároveň zabezpečiť, aby obete mali prístup k spravodlivosti a získali podporu;

5. opakovane vyzýva Komisiu, aby urýchlene uzavrela rokovania o členstve EÚ v Skupine štátov proti korupcii (GRECO) Rady Európy, a žiada, aby sa výročná správa o právnom štáte vzťahovala aj na inštitúcie EÚ;

6. konštatuje, že niektoré členské štáty majú tendenciu odďaľovať alebo nevykonávať rozsudky Súdneho dvora EÚ, a žiada, aby bolo vykonávanie týchto rozsudkov prioritou;

7. vyzýva členské štáty, aby zvýšili transparentnosť a zodpovednosť vo verejných inštitúciách posilnením protikorupčných rámcov, zriadením nezávislých orgánov dohľadu, podporou ochrany oznamovateľov, zlepšením rámcov integrity a lobovaním za právne predpisy; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v niektorých členských štátoch sa v boji proti veľkej korupcii nedosiahol primeraný pokrok;

Pluralita a sloboda médií

8. víta iniciatívy, ako je európsky akt o slobode médií[39], a vyzýva na jeho urýchlené vykonávanie; vyzýva členské štáty, aby zlepšili transparentnosť pri prideľovaní štátnej reklamy; vyzýva Komisiu, aby členským štátom poskytla potrebnú pomoc pri transpozícii európskeho aktu o slobode médií;

9. vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali smernicu proti strategickým žalobám proti verejnej účasti[40] a odporúčanie Komisie (EÚ) 2022/758 z 27. apríla 2022 týkajúce sa ochrany novinárov a obhajcov ľudských práv, ktorí sa zapájajú do verejnej účasti, pred zjavne neopodstatnenými alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami proti verejnej účasti („strategickými žalobami proti verejnej účasti“)[41] a aby prijali komplexné vnútroštátne opatrenia proti strategickým žalobám proti verejnej účasti s cieľom chrániť novinárov a poskytovať podporu ohrozeným osobám;

10. naliehavo vyzýva členské štáty, aby chránili slobodu a pluralitu médií, predchádzali koncentrácii vlastníctva médií a bojovali proti dezinformáciám, najmä prostredníctvom

---

[38] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

[39] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1083 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje spoločný rámec pre mediálne služby na vnútornom trhu a mení smernica 2010/13/EÚ (Európsky akt o slobode médií) (Ú. v. EÚ L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

[40] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami („strategické žaloby proti verejnej účasti“) (Ú. v. EÚ L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

[41] Ú. v. EÚ L 138, 17.5.2022, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

prísnych právnych predpisov a nezávislých regulačných orgánov; zdôrazňuje demokratický význam nezávislého a stabilného verejnoprávneho vysielania a potrebu zabezpečiť financovanie verejnoprávnych médií;

11. dôrazne odsudzuje štátnu kontrolu činnosti médií a politické zasahovanie do tejto činnosti a vyzýva na väčšie úsilie o zaistenie bezpečnosti a ochrany novinárov;

Organizácie občianskej spoločnosti

12. súhlasí s hodnotením Komisie, že organizácie občianskej spoločnosti a obhajcovia ľudských práv majú zásadný význam pre rovnováhu moci;

13. vyjadruje znepokojenie nad tým, že organizácie občianskej spoločnosti a obhajcovia ľudských práv čoraz častejšie čelia ďalším právnym obmedzeniam, nedostatku financovania a útokom; požaduje priaznivý a podporný rámec pre občiansku spoločnosť a opätovne zdôrazňuje význam prijatia smernice proti strategickým žalobám proti verejnej účasti a odporúčania Komisie (EÚ) 2022/758 na ochranu organizácií občianskej spoločnosti; zastáva názor, že Komisia a členské štáty by mali rozšíriť financovanie pre organizácie občianskej spoločnosti;

Rovnosť a nediskriminácia pred zákonom

14. pripomína, že v právnych rámcoch členských štátov musí byť zakotvené rovnaké právne zaobchádzanie a musí sa v nich podporovať rovnosť a právo jednotlivcov nebyť diskriminovaný v súdnych konaniach; vyzýva Komisiu, aby v prípadoch nedodržania týchto zásad konala; uznáva, že voľnému pohybu osôb v EÚ by nemali brániť diskriminačné praktiky;

15. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby rozšírili právny základ EÚ v tejto oblasti a predložili návrh o trestných činoch z nenávisti a nenávistných prejavoch; vyzýva Radu, aby prijala smernicu 2008/140[42];

16. požaduje pre ženy právnu ochranu, žiada, aby sa rodovo motivované násilie doplnilo ako trestný čin do práva EÚ, ďalej požaduje návrh EÚ o zákonoch, v ktorých sa definícia znásilnenia zakladá na súhlase, a žiada, aby sa prístup k bezpečnému a legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva zakotvil v charte;

17. zdôrazňuje, že všetci občania bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, miesto narodenia alebo regulárnosť príchodu do členských štátov si musia byť pred zákonom rovní, a nabáda Komisiu a členské štáty, aby ďalej riešili diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že členské štáty budú pri vykonávaní paktu o migrácii a azyle dodržiavať vo svojich národných plánoch zásady právneho štátu;

18. žiada, aby sa prijali ďalšie opatrenia proti diskriminácii a trestným činom namiereným proti menšinovým skupinám a národnostným, etnickým, jazykovým a náboženským

[42] Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu (COM(2008)0426).

menšinám; naliehavo vyzýva Komisiu, aby do výročnej správy o právnom štáte doplnila pilier o posilnení boja proti všetkým formám diskriminácie;

Jednotný trh a právny štát

19. zdôrazňuje význam právneho štátu pri zabezpečení fungovania jednotného trhu a opätovne potvrdzuje, že justičné systémy, účinné protikorupčné rámce a ochrana slobody médií majú zásadný význam pre spravodlivú hospodársku súťaž, právnu istotu a dôveru medzi hospodárskymi subjektmi[43];

Nástroje právneho štátu a hospodársky rozmer

20. vyzýva Komisiu, aby ďalej rozvíjala priame prepojenie medzi nástrojmi prevencie a nástrojmi reakcie a začala postupy v prípade nesplnenia povinnosti prostredníctvom uplatňovania článku 7 Zmluvy o EÚ, všeobecného mechanizmu podmienenosti a horizontálnych základných podmienok v charte;

21. zdôrazňuje potrebu komplexného mechanizmu podmienenosti, ktorým sa zabezpečí dodržiavanie zásad právneho štátu naprieč právnymi predpismi EÚ nad rámec rozpočtového rozmeru; naliehavo vyzýva Komisiu, aby predložila návrh, ktorým sa rozšíri rozsah pôsobnosti tohto mechanizmu;

22. požaduje zavedenie inteligentnej podmienenosti, ktorá by umožnila obísť národné vlády, ktoré narúšajú právny štát, a poskytnúť finančné prostriedky EÚ priamo obciam, mimovládnym organizáciám a iným subjektom, ktoré dodržiavajú hodnoty EÚ;

Systém bŕzd a protiváh

23. vyzýva členské štáty, aby sa zdržali nadmerného využívania zrýchlených postupov, keďže tieto postupy negatívne vplývajú na kvalitu tvorby právnych predpisov a demokraciu; vyzýva členské štáty, aby zaviedli transparentné legislatívne postupy nadväzujúce na systematické konzultácie s rôznymi zainteresovanými stranami;

24. vyzýva členské štáty, aby posilnili nezávislosť vnútroštátnych orgánov dohľadu s cieľom zabezpečiť zdroje a ochranu pred politickým zasahovaním; zdôrazňuje význam občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv pri presadzovaní zodpovednosti a ochrane základných práv; vyjadruje poľutovanie nad obmedzovaním činnosti občianskej spoločnosti;

25. vyjadruje znepokojenie nad zahraničným zasahovaním v členských štátoch vrátane manipulácie so sociálnymi médiami a dezinformácií; poukazuje na neprijateľné iniciatívy Elona Muska, ktorých cieľom je využívať platformy sociálnych médií na manipuláciu verejnej mienky v rôznych členských štátoch; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby to monitorovali a aby uplatňovali akt o digitálnych službách[44] a akt o

[43] Oznámenie Komisie z 24. júla 2024 s názvom Správa o právnom štáte 2024 (COM(2024)0800), s. 5.
[44] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

digitálnych trhoch[45], a to aj v reakcii na nedávne rozhodnutie spoločnosti Meta týkajúce sa mechanizmov overovania faktov;

Odporúčania

26. nabáda Komisiu, aby pri hodnotení dodržiavania hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ používala zrozumiteľnejší jazyk; žiada, aby sa kládol väčší dôraz na vykonávanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny s mechanizmami nadväzujúcich opatrení a merateľnými referenčnými hodnotami; navrhuje komplexný mechanizmus monitorovania právneho štátu, do ktorého by boli zapojené všetky inštitúcie EÚ, členské štáty a kandidátske krajiny, s cieľom podporiť jednotnosť; navrhuje, aby sa vytvorila stála skupina na monitorovanie porušovania zásad právneho štátu zo strany členských štátov;

27. zdôrazňuje význam nezávislých súdnych systémov a prístupu k bezplatnej právnej pomoci pre zabezpečenie rovnakého prístupu k spravodlivosti; opakuje, že primerané zdroje vrátane infraštruktúry a personálu majú zásadný význam pre zlepšenie justičných systémov;

28. vyzýva Komisiu, aby uzavrela rokovania o členstve EÚ v skupine GRECO ako míľnik v boji proti korupcii;

29. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili slobodu, nezávislosť a pluralitu médií a bojovali proti dezinformáciám; naliehavo vyzýva na urýchlené vykonávanie európskeho aktu o slobode médií;

30. zdôrazňuje úlohu občianskej spoločnosti a nezávislých orgánov dohľadu pri monitorovaní a podpore vykonávania odporúčaní uvedených v správe o právnom štáte;požaduje štruktúrovaný rámec pre občiansky dialóg s cieľom začleniť príspevky občianskej spoločnosti do ročného cyklu hodnotenia právneho štátu, ako to odporúčajú Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)[46] a siete občianskej spoločnosti[47]; opätovne zdôrazňuje význam rozsiahlych konzultácií pri vypracúvaní správy;

31. zdôrazňuje, že pokojné zhromažďovanie a sloboda združovania a prejavu sú základné práva chránené medzinárodným právom a sú nevyhnutné pre demokraciu a zodpovednosť vlády; odsudzuje zvýšený tlak na tieto práva a konštatuje, že dochádza k ich obmedzovaniu; vyzýva členské štáty, aby dôkladne vyšetrovali nadmerné používanie sily a diskriminačné zaobchádzanie zo strany orgánov presadzovania práva;

32. zastáva názor, že Komisia a členské štáty by mali zlepšiť mechanizmy financovania organizácií občianskej spoločnosti a iniciatív, ktoré posilňujú súdnictvo a podporujú nezávislosť súdov; odporúča, aby Komisia vypracovala stratégiu na ochranu občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv;

---

[45] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

[46] Stanovisko EHSV zo 14. februára 2024 s názvom Posilnenie občianskeho dialógu a participatívnej demokracie v EÚ: cesta vpred.

[47] Civil Society Europe, Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report, jún 2024.

33. naliehavo vyzýva Komisiu, aby do výročnej správy o právnom štáte začlenila nový pilier zameraný na boj proti všetkým formám diskriminácie;

34. opakovane vyzýva Komisiu, aby do správy o právnom štáte vo väčšej miere začlenila nástroje reakcie, ako sú článok 7 Zmluvy o EÚ, všeobecný mechanizmus podmienenosti a postupy v prípade nesplnenia povinnosti[48];

35. zdôrazňuje význam začlenenia míľnikov týkajúcich sa právneho štátu do nástrojov financovania, ako je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Maďarsku boli poskytnuté finančné prostriedky EÚ aj napriek nedostatkom krajiny, pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva a protikorupčné rámce; odporúča pozastaviť vyplácanie, kým nebudú splnené všetky kritériá právneho štátu;

36. je presvedčený, že by sa mal posilniť medziinštitucionálny dialóg a spolupráca na úrovni EÚ v oblasti právneho štátu; vyzýva na vytvorenie stáleho medziinštitucionálneho dialógu o právnom štáte, do ktorého by boli okrem iných inštitúcií zapojení Parlament, Rada a Komisia; vyzýva Radu, aby zvýšila inkluzívnosť svojho dialógu o právnom štáte tým, že na svoje zasadnutia pozve aj iné inštitúcie, ako sú Benátska komisia, komisár pre ľudské práva a zástupcovia Parlamentu;

37. odporúča, aby Komisia a členské štáty monitorovali zahraničné zasahovanie, najmä využívanie sociálnych médií na manipuláciu a škodlivé účely vrátane prípadov, keď sociálne médiá využívajú jednotlivci ako Elon Musk na ovplyvňovanie verejnej mienky a šírenie dezinformácií v Európe; zdôrazňuje, že Komisia musí zabezpečiť, aby sa zásady právneho štátu riadne vykonávali aj v inštitúciách EÚ, a požaduje začlenenie inštitúcií EÚ do výročnej hodnotiacej správy o právnom štáte;

38. víta iniciatívu Komisie zahrnúť do výročnej správy o právnom štáte Albánsko, Čiernu Horu, Severné Macedónsko a Srbsko a nabáda na dôkladné hodnotenie právneho štátu v týchto pristupujúcich krajinách;

°

° °

39. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.

[48] Maďarský helsinský výbor, Disregard for EU values: a snapshot of RoL issues in Hungary in light of the Article 7 procedure, 12. november 2024.